

være en Fare, at en Mand ikke kan faa sin fortjente Løn. Der er samvittighedsløse Husbønder, som nægte at udbetale Lønnen eller søge at faa Klammeri i Gang og saa drive deres Folk bort fra Gaarden, samtidig med at disse miste deres Ret. Det er det, man vil forebygge ved Bestemmelsen om Udbetalingen maanedsvist.

Naar de Herrer saa anføre, at af Hensyn til Tyendet, for at de kunne spare Pengene sammen og sætte dem i Sparekassen, maa man vente med at betale deres Løn til Skiftedagen, vil jeg sige: Er der Tjenestefolk, der ikke kunne være økonomiske og sparsommelige, er der ogsaa Husbønder, der ikke kunne være det. Hvorfor vil man just gøre Tyendet umyndigt? Det synes mig urimeligt. Der kunde være lige saa megen Grund til at gøre Husbonden umyndig, men man vil dog ikke indrømme, at det kan have sin Rimelighed. Men hvorfor skal man da ikke lade det myndige Tyende selv bestemme over de Penge, de erhverve sig ved deres Arbejde? Erfaringerne fra tidligere Dage, da Byarbejderne vare uorganiserede, tale for, at det System, vi foreslaa, er rimeligt og udmærket. I gamle Dage fulgte man ogsaa i Byerne det System, at Arbejderne maatte vente med at faa deres Løn, til det behagede Arbejdsgiveren at udbetale den, men det medførte sandelig ikke mere Fasthed, tværtimod. Maa jeg i denne Forbindelse sige til det ærede Medlem, at det, at Arbejderne faa Interesser og Organisation, betyder ikke Løshed, saaledes som det antydedes. Tværtimod, der er Tusinder af københavnske Haandværkssvende, som staa i Fagforening, der have været hos samme Arbejdsgiver i 5—10—20—25 Aar. De have været ude i en eller anden Strejke og Konflikt, men ellers have de været i denne Mands Tjeneste. Man løber ikke fra hinanden, fordi der er opstaaet en eller anden Meningsforskel, det gøre organiserede Arbejdere ikke. Og saa kan Fagforeningen — det er det gode ved det — ,hvis det er Svendene, der have forbrudt sig, sige: Det og det tillades ikke: fordi der har været et lille Mellemværende, hunden vi ikke have Konflikt. I Virkeligheden have Fagforeningerne virket som Regulator og fremmet et godt Forhold mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Nu er Forholdet med Hensyn til Tjenestefolkene, at den største Del er mindreaarige, umyndige. De have ikke Evne til at forsvare sig, mangan Gang ikke Villie dertil, og derfor maa vi træde beskyttende til.

Maa jeg, forinden jeg slutter, sige et Par Ord angaaende et enkelt Punkt i Lovudkastet, som den højtærede Justitsminister

berørte. Den højtærede Justitsminister gjorde opmærksom paa, at Justitsministeriet havde indføjet en Bestemmelse om, at en Tjenestekarl eller Pige kunde bortvises i Tilfælde af, at de led af en smitsom Kønssygdom, og saa refererede den højtærede Justitsminister en Sag, han havde haft med at gøre. Men det Tilfælde, den højtærede Justitsminister refererede til, viser bedre end mange Ord, at vi trænge til en Lovgivning, der fastslaar, at der kun maa være Enmandssenge. Det er rimeligvis det paa dette Omraade eksisterende Forhold, der har givet Anledning til, at Medtjenerne have følt sig brøstholdne ved, at denne Mand var i Tjenesten. Men jeg vil i øvrigt bestemt advare imod, at man vedtager en saadan Bestemmelse, thi vi komme her ind paa en Vilkaarlighed, et Skraaplan i vor Lovgivning, som vi skulde holde os fra. Lige Ret for begge Parter maa der være. En Husbond, som lider af en smitsom Kønssygdom, kan da ikke gøre Krav paa, at hans Karl eller Pige skal blive hos ham. Hvad der skal være Ret for den ene, maa ogsaa være Ret for den anden.

Her komme vi til et Spørgsmaal, som kaster et Strejfflys over et Krav, som min Meningsfælle Jørgen Nielsen og jeg vare ene om at stille i Kommissionen, Kravet om eget Bordservice for Tjenestefolk. Jeg har talt om det i Kommissionen, men man vilde ikke ind paa det. Dette, at enhver Karl og Pige har Ret til at faa sit eget Service, Gaffel, Kniv o. s. v., er et meget vigtigt Spørgsmaal. Det kommer frem fra vor Side i Udvalget og senere i Rigsdagen, det maa frem. Sæt, at Husbonden eller Madmoderen lider af en smitsom Kønssygdom, Tuberkulose eller en anden Sygdom, og man ved det, men af den Grund kan vedkommende ikke fjerne sig. De skulle spise af samme Fad, samme Tallerken som de andre. Det er rent æstetisk set i højeste Grad utiltalende, men set fra et hygiejnisk Standpunkt er det ganske meningsløst. Der er ogsaa ofte, navnlig hvor der er flere Tjenestefolk, en enkelt eller et Par drikfældige eller i høj Grad urenlige. Jeg synes, at en ordentlig Karl eller Pige har Krav paa at blive fri for at skulle søbe af samme Fad som vedkommende. Jeg finder, at den Indvending, man gjorde i Kommissionen, at det vilde vække for megen Uro paa Landet, kan ikke opretholdes. Vi maa gøre mere for at tilvejebringe Renlighed ogsaa paa Landet. Vi maa gøre det ogsaa af Hensyn til Samfundet. Der flyder megen Smitte og Sygdom af disse Forhold. Det er et gammelt patriarkalsk Forhold, siger